

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 09.06.1959, sp. zn. 6 Tz 42/59, ECLI:CZ:NS:1959:6.TZ.42.1959.1

Číslo: 10/1960

Právní věta:

Rozbor osobnosti obžalovaného nemožno oddelovať od konkrétného trestného činu. Len taký rozbor, ktorý zahrnuje aj všetky ostatné hladiská § 19 a § 17 tr. zák. môže slúžiť k správneému záveru o treste.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 09.07.1959

Spisová značka: 6 Tz 42/59

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Recidiva, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Trest

Předpisy: 108/1933 Sb. 86/1950 Sb. § 3

§ 17

§ 19

§ 2

§ 222

§ 227

§ 24

§ 246 64/1956 Sb. § 1

§ 25

§ 30

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný ako vodič motorového vozidla chcel proti predpisom predbehnúť iné motorové vozidlo, ale keď zistil, že to vykonať nemôže, silne zabrzdil, v dôsledku čoho dostal šmyk a narazil do protiídúceho nákladného auta n. p. Hydrostavu a spôsobil na tomto vozidle škodu.

Ľudový súd v Senci obžalovaného uznal vinným trestným činom poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 246 ods. 1 tr. zák. a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) mesiacov bezpodmienečne.

Krajský súd v Bratislave odvolanie obžalovaného zamietol.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 17 ods. 1 písm. b), c) tr. zák. a § 24 ods. 1 tr. zák., uznesenie krajského súdu zrušil a súčasne zrušil aj výrok o bezpodmienečnosti trestu odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov, vyslovený v rozsudku Ľudového súdu v Senci a pri nezmenenom výroku o vine trest odňatia slobody uložený obžalovanému podľa § 24 ods. 1 tr. zák. podmienične odložil, pričom podľa § 25 ods. 1 tr. zák. skúšobnú dobu stanovil na 2 (dva) roky a podľa § 25 ods. 2 tr. zák. uložil obžalovanému povinnosť, aby podľa svojich síl nahradil škodu, ktorú trestným činom spôsobil.

Odôvodnenie:

Obžalovaný je evanjelickým farárom, pochádza z maloroľníckej rodiny, povest' požíva dobrú, avšak v jeho rodine dochádzalo k zvadám a bitkám medzi manželmi. Ďalej sa uvádza, že obžalovaný bol v r. 1945 predsedom dedinskej organizácie DS až do roku 1948 a že sa nezúčastňuje nijakého podujatia, ktoré poriada MNV a do socializácie dediny sa nezapája. Ako priťažujúcu okolnosť súd uviedol, že obžalovaný bol už dvakrát, a to v r. 1947 a 1948 odsúdený podmienične za trestné činy podľa zákona o ochrane cti čís. 108/1933 Zb.

S poukazom na povahu činu súd vyslovil, že nie sú dané predpoklady, že by obžalovaný aj bez výkonu trestu viedol riadny život pracujúceho človeka.

V svojom odvolaní obžalovaný uviedol ku svojej osobe, že pochádza z rodiny poľnohospodárskeho robotníka, namietal, že súd neoprávnene prihliadol k dvom odsúdeniam podľa zákona o ochrane cti, ku ktorým došlo v r. 1947 a 1948, ďalej uviedol, že je členom SČSP, že sa aktívne zúčastnil volieb do MNV a že pracoval veľmi intenzívne aj v ČSM, kde nacvičoval pre divadelné krúžky pokrokové hry.

Na odvolacom pojednávaní predložil potom obžalovaný potvrdenie o svojej činnosti v ČSM a o svojej brigádnickej práci pre JRD v r. 1957.

Odvolací súd odvolanie obžalovaného zamietol a v dôvodoch svojho uznesenia uviedol okrem iného, že aj keď predchádzajúce odsúdenia obžalovaného nepovažuje za priťažujúcu okolnosť, uvážil, že tento sa stýkal s bývalými kulakmi, že zastával svojho času funkciu v DS, že sa odcudzil robotníckej triede, čo sa jasne prejavuje v tom, že sa nezúčastňuje žiadneho podujatia, ktoré poriada MNV a nezapája sa do socializácie dediny. Tá okolnosť, že obžalovaný nacvičoval divadelné predstavenia a počas desať dní pracoval ako vážny pri váhe JRD, nie je podľa názoru krajského súdu ešte dostačujúcim prejavom kladného jeho pomeru k nášmu ľudovodemokratickému zriadeniu.

V stanoviskách, ktoré v tejto veci zaujali oba súde, je závažné pochybenie, ak určujúcim hľadiskom pre stanovenie trestu nebolo zváženie konkrétneho trestného činu, okolností tohoto prípadu a jeho následkov v súvislosti s osobou páchatela a ak uložený trest nesledoval v prvom rade ciele uvedené v § 17 ods. 1 písm. b) a c) tr. zák. a pri riešení otázky prípadného podmieničného trestu potom súde nevychádzali zo zásad uvedených v ustanovení § 24 ods. 1 tr. zák. s prihliadnutím práve na súdený prípad.

Prvoradým hľadiskom, ktoré malo byť podkladom pre stanovenie trestu, bolo zváženie konkrétneho stupňa nebezpečnosti konania obžalovaného pre spoločnosť a v súvislosti s tým zváženie, aký trest splní účel uvedený v § 17 ods. 1 písm. b) a c) tr. zák. Pritom súde mali vychádzať z toho, že išlo o nedbalostný trestný čin, a to takej povahy, ako má na mysli § 3 ods. 2 písm. b) tr. zák., teda o konanie, pri ktorom páchatel nepredvídal jeho následky, ktoré v prvom rade sa ťažko dotkli samotnej osoby obžalovaného, jeho zdravia. Naproti tomu konkrétne následky majetkové, spôsobenie škody na aute národného podniku, nie sú nejak významnejšie.

Pri každej úvahe o treste je treba sa zaoberať osobou obžalovaného a celým jeho profilom. Rozbor

osobnosti obžalovaného však nie je možné vykonať oddelene od posúdenia konkrétneho jeho činu, ako to urobili v tomto prípade oba sudy, keď sa sústredili na politicky závadnú jeho minulosť, popr. nato, že sa ani teraz dostatočne aktívne nezapojil do socializácie dediny a nevenoval pozornosť tým okolnostiam, ktoré v súvislosti s konkrétnym jeho činom majú viesť k úvahám o možnosti jeho nápravy, v danom prípade o možnosti nápravy nedisciplinovaného vodiča auta. Tieto hľadiská konkrétneho prípadu, takto vykonané hodnotenie osobnosti obžalovaného v zrkadle jeho konkrétneho činu, sú potom smerodajné o. i. aj pre rozhodnutie súdu o tom, či sa uložený trest odňatia slobody môže podmiennečne odložiť, alebo nie. V tomto zmysle treba vykladať pritom aj ustanovenie § 24 tr. zák., ktoré prikazuje prihliadnúť na predchádzajúci život páchatela a na okolnosti prípadu.

Nie je sporné, že samotné okolnosti prípadu naprosto neprekážali uložiť podmiennečný trest odňatia slobody. Pokiaľ ide o predchádzajúci život obžalovaného, takýto život by prekážal uloženiu podmiennečného trestu odňatia slobody buď v tom prípade, keby v jeho predošlom správaní sa opakovali prejavy vodičskej nedisciplinovanosti, ktoré by sa v teraz súdenom prípade znovu ukázali, alebo ak by sa bol obžalovaný v minulosti dostal viac razy do vážnejšieho konfliktu so zákonom, kedy by bolo treba pri úvahách o treste prihliadnúť ku sťažným možnostiam jeho nápravy vzhľadom k takejto skutočnosti. Ďalej nemohli ísť úvahy súdu pri rozhodovaní o tom, či má, alebo nemá podmiennečne uložiť trest odňatia slobody páchatelovi trestného činu podľa § 246 tr. zák., vykonaného spôsobom, ako sa to v danom prípade stalo.

Ak sa sudy pri výmere trestu neriadili ustanoveniami § 17 ods. 1 a § 24 ods. 1 tr. zák. aplikovanými na konkrétny súdený prípad, porušili zákon v uvedených ustanoveniach. Trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov bezpodmienečne sa pritom javil ako taký, ktorý je v očividnom nepomere k stupňu nebezpečnosti súdeného činu obžalovaného pre spoločnosť.

Najvyšší súd pritom vychádzajúc z inakšie správnych skutkových zistení, ktoré v tejto veci urobil už ľudový súd a na ktorých nič nezmenil ani krajský súd, došiel k záveru, že nebezpečnosti konania obžalovaného odpovedá trest uložený v polovici zákonnej trestnej sadzby, pričom však uložený podmiennečne, lebo ani okolnosti prípadu, ani predchádzajúci život obžalovaného nebránia tomu, aby tento trest bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu dvoch rokov spolu s povinnosťou uloženou obžalovanému nahradiť škodu, ktorú trestným činom spôsobil.

Uloženie takéhoto vedľajšieho trestu, ktorý ukladá obžalovanému, aby spôsobenú škodu nahradil, len čo jeho sily nato stačia, je v danom prípade vhodným doplnkovým prostriedkom splnenia účelu hlavného trestu, ktoré spolu majú prispieť k tomu, aby sa obžalovaný stal ukáznenejším vodičom svojho vozidla.